

Sanseligheden kvæles i velment opgør

Den New York-baserede kunstnergruppe New Red Order præsenterer blandt andre danske, samiske, grønlandske og canadiske kunstnere. Det handler helt rimeligt om at gøre op med undertrykkelsen af oprindelige folk, men man føler sig sat tilbage på skolebænken.

New Red Order Presents: One if by Land, Two if by Sea

★★★★☆☆

Charlottenborg
Frem til 7. august.

Af Birgitte Ellemann Höegh
bieh@berlingske.dk

Der er mange vigtige pointer i spil i Charlottenborgs udstilling med den New York-baserede kunstnergruppe New Red Order – »New Red Order Presents: One if by Land, Two if by Sea« – der har sat sig for at konfrontere koloniale strukturer. Det gør den ved blandt andet at byde ind med alternative fremtidsscenarier for oprindelige folk.

Men jeg føler mig sat tilbage på skolebænken anno 1970. Misforstå mig ikke, jeg fik masser af interessant og nyttig viden, da jeg gik i skole i 1970'erne, og det var ikke, fordi jeg følte mig politisk manipuleret. Det gør jeg heller ikke her, omend der bliver gjort massivt opmærksom på nogle undertrykkende strukturer, som jeg kender til, og som jeg udmærket forstår, at kunstnergruppen vil til livs. Det er snarere dén opslagstavleskolepligtforbemmelse, der er over udstillingen, der sender ekkoer tilbage til et belærende skolesystem.

Det kan godt være, det lyder dumforkælet, ja, ligefrem privilegieblindt, men jeg skal sætte mig ind i så meget undervejs, at al sanselighed kvæles. Og sanseligheden er for mig kunstens portal til nye udsyn og forståelser. Da jeg står der, skoleret, og må hive fat i Charlottenborgs udstillingskatalog igen og igen for at læse mig ind på meningen bag det meste eller pligtskyldigt ser videoværker på op til 30 minutters varighed til ende, får jeg museumsben og tankeflugt.

Jeg har været inde og se udstillingen to gange, for jeg var i tvivl, men samme indespærrede fornemmelse dukkede op i min krop begge gange.

New Red Order bliver hypet af Charlottenborg som »en usædvanlig institution; en slags åben, hemmelig forening med en skiftende medlemsskare inklusive de tre hovedkræfter, Adam Khalil, Zack Khalil og Jackson Polys«,

hvoraf de to sidstnævnte er fra henholdsvis ojibway- og tlingit-stammen i Nordamerika. De har kurateret en udstilling med danske, samiske, grønlandske, mexicanske og canadiske samtidskunstneres værker samt et par af deres egne.

Dematerialiseret kødmarmorering

Det begynder godt, med en videoinstallation af New Red Order, der er blæst op på en skærm på størrelse med et amerikansk billboard. Den beskæftiger sig med ikoniske amerikanske monumenter, blandt andet en rytterstatue af Theodore Roosevelt, der bliver billedmanipuleret, så det ser ud, som om skindet er trukket af skikkelserne, og de står kødmarmorerede og sårbare frem for så stykvis at blive tilintetgjort ved et tryk på computerens deletetknop.

Kødstrukturen er forbavsende smuk, og

Et værk, man suges ind af: Carola Grahns kummefryser. Nede i kassen er hendes ansigt trykt på en bunke vaffelis, som publikum kan gå og guffe af. Foto: Charlottenborg

Værker af Red New Order, Solvognen og Inuk Silis Høegh og Asmund Havsteen-Mikkelsen Foto: Chalottenborg

Et af udstillingens ikke-irriterende værker: Krista Belle Stewards video-installation »Truth to Material« rammer den kulturelle appropriation på sømmet. Foto: Chalottenborg

værket er lige så monumentalt forførende som de statuer, det forestiller sig at tilintetgøre – eller dematerialisere. Her peges formentlig på de menneskeliv, kolonihistorien har været med til at tage. Og så går værket i oplagt dialog med Charlottenborg, hvor en tidligere institutleder forsøgte at gøre det af med en buste af skolens grundlægger, Frederik V. Den stod i akademiets kantine, netop to etager under her, hvor videoværket udspiller sig.

I næste lokale er der en indviklet tidslinje, skabt af New Red Order. Den handler om dem selv og et hemmeligt broderskab af hvide mænd, der anvender skikke hentet fra USAs oprindelige folk. Her er et mylder af billeder og tekster på plancher sat op over for det danske kunstnerkollektiv Solvognens aktionsværker i Rebild Bakker og på Rådhuspladsen tilbage i 1970'erne samt Inuk Silis Høeghs og Asmund Havsteen Mikkelsens hvervekampagne til en utopisk grønlandsk hær, der er parat til at erobre andre kontinenter.

Komisk appropriation
New Red Order arbejder med maksimalisme og synes, at det er fedt at sammenstille og komprimere. Meget af det er umuligt at læse eller se, fordi det er placeret så højt oppe på rummets væg, at jeg har brug for en stige for at

få noget ud af det – og informationsmængden for massiv. Jeg bliver irriteret og giver op.

Det gør jeg til gengæld ikke over for canadiske Krista Belle Stewarts videoinstallation, der rammer den kulturelle appropriation på sømmet. Her handler det igen om USAs oprindelige folk, der bliver hyldet hvert år, når en gruppe tyske mænd mødes på en pløjemark i Tyskland. Op ad en hjemmegjort tipilandsby parkerer de deres firhjulstrækkere, iklæder sig ’indianerkostumer’ og udfører rituelle danse i respekt for det oprindelige folk, må vi forstå. Kunstneren, som tilhører syilxfolket i Canada, får let og elegant vendt det antropologiske blik om i sin undersøgelse af de tyske mænds trang til at appropriere. Dér på pløjemarken, hvor granvoksne mænd indsmurt i rød farve, fjer og perler danser alvorstungt omkring, øjner jeg komikken i et absurd appropriationsritual.

Den grønlandske rapper Tarrak er knap så morsom.

Foran en statue af præsten Hans Egede, der ønskede at gøre det grønlandske folk kristent, appellerer han i sin musikvideo, »Tupilak«, til det grønlandske folk om at vågne op og tage ansvar.

En tupilak er en lille figur, som grønlandske shamaner engang sendte af sted mod deres fjender. Her er det danskerne og deres fordom-

»Bag New Red Orders funny facon er der tydeligvis et facit her, som ikke er til diskussion.«

me over for grønlandske problemstillinger, der er tupilakker. I sangen bliver vi mindet om den grønlandske fyr, der døde ved en metrostation i København, fordi alarmcentralen var for sløv i optrækket og i øvrigt ville vide, om det var en dansk eller grønlandsk mand, der var fundet på jorden. Netop dén lydbid indgår i Tarraks sang.

Kummefrys og hvervekampagner
Længere fremme bliver jeg suget ind af syd-samiske Carola Grahns kummefryser med et foto af et hus. Huset er kunstnerens barndomshjem i Jokkmokk, og nede i kassen er hendes ansigt trykt på en bunke vaffelis, som publikum kan gå og guffe af – som en sidste bid af et uddøende oprindeligt folk.

Oppe over hænger en skærm med *life streaming* fra en canadisk tv-kanal, der viser programmer på inuitsprog. Men lyden, der tordner mig i møde, forekommer umiskendeligt amerikansk.

Rundt om hjørnet finder jeg ud af, at lyden kommer fra udstillingens punktum: En video-hvervekampagne til New Red Order. Der er skruet maksimalt op for lyden og alle virkemidler, så man ikke er i tvivl om, at videoen skal forstås som en spøg, men der er alvor bag glasskabet, for samtidig indeholder videoen essensen af hele udstillingens ønske om at få gjort op med al appropriation og postkolonialisme. I bedste markedsføringsstil appellerer en fyr til vores skyldfølelse over koloniserings konsekvenser – ved for eksempel at samarbejde med oprindelige folk i form af repatriering af jordbesiddelser vil vi komme til at sove bedre. Helt uden skyld!

Bag New Red Orders funny facon er der tydeligvis et facit her, som ikke er til diskussion. Jeg er på mange måder på deres hold, men deres maksimalisme råber alt for rodet højt til min smag.

Da jeg så udstillingen første gang, var det sammen med min datter, der er i gymnasiealderen. Ved udgangen opdagede vi, at hendes mobil var væk og måtte tilbage gennem udstillingen én gang til. Vi fandt den bag en opustelig plasticpåfugl, som min datter havde lagt sig på for at se et videoværk.

I de her år bruger hun sammen med sine venner en del tid på at diskutere og forstå den strukturelle undertrykkelse, som er blevet det hede samtaleemne i kunsten og i samfundet – også her på Charlottenborg. Derfor tænkte jeg, at min datter var en oplagt museums-kompagnon. Men da jeg kiggede over på hende, dér på påfuglebadedyret, lå hun og scrollede hen over noget helt andet på sin mobil. Det er helt sikkert et udtryk for hendes generations afhængighed af sociale medier, men situationen er også et udtryk for, at den her udstilling blev hende for meget og for snørklet. Værkerne skærpede i al fald ikke hendes sanser og fik hende til at stoppe op.